

GLASILO

KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Boj farizejstvu

**Bolje da Krekova organizacija
izgine, kakor da bi se umazala z
idejami, proti katerim se je Krek
boril vse življenje!**

Komunizem moremo smatrati kot
odpor proti individualizmu buržuazi-
je. Oznanjuje popolno osvoboditev
človeka, tudi od Boga. Toda ta osvo-
boditev ne služi človekovi osebnosti
ampak kolektivnemu človeku, človeku

Strokovna komisija (rdeči) 230
zaupnikov;

Gorje vam, slepi vodniki, ki pravite: Če kdo priseže pri templju, ni nič, če pa kdo priseže pri tempeljskem zlatu, je vezan. Neumneži in slepci! Kaj je vendar več, zlato ali tempelj, ki zlato posvečuje? In če kdo priseže pri oltarju, ni nič, če pa kdo priseže pri daru, ki je na njem, je vezan. Slepci! Kaj je vendar več, dar ali oltar, ki dar posvečuje? Kdor torej priseže pri oltarju, priseže pri njem in pri vsem, kar je na njem; in kdor priseže pri templju, priseže pri njem in pri tistem, ki prebiva v njem; in kdor priseže pri nebu, priseže pri prestolu božjem in pri tistem, ki sedi na njem. (Mt. 23, 16. do 23. vrst.)

V viharju se izkaže, kdo je trden in možat.

Strokovna poročila

✱ FRANC VAN WELIE

11. maja je umrl v Utrechtu na Holandskem tajnik Mednarodne zveze kovinarjev tovariš

FRANC VAN WELIE.

Tovariš Franc nas je prezgodaj zapustil, saj še ni dosegel starosti 50 let. Pred letom se je ponesrečil. Pri padcu si je zlomil nogo, nastopile so komplikacije, več mesecev je ležal bolan, sedaj ga je zemeljskega trpljenja rešila smrt.

Pokojni tov. Welie je bil pravi Holanec — vedno, tudi v najtežjih dogodkih, veder in dober. — Poznal ni sovražstva, bil neutrudljiv delavec, vedno na delu za dobro svojih sodelavcev. Doma je že več let uspešno vodil tajništvo »Niederlandsche Roomsche Katholieke Metaalwerkersband (Nizozemsko katoliško kovinarsko zvezo), ki je med najmočnejšimi strokovnimi organizacijami v sklopu krščanskih strokovnih organizacij na Holandskem.

Pred leti, ko so v Nemčiji zrušili svobodne strokovne organizacije, je tov. Welie kljub ogromnemu delu, ki ga je imel že doma, prevzel še tajništvo »Mednarodne zveze krščanskih kovinarjev« in tako prenesel njen sedež iz Duisburga v Nemčiji v Utrecht na Holandsko.

Pri vsem svojem napornem delu je še vedno našel dovolj časa, da je dopisoval s tovariši, člani predsedstva te

zveze, ki so bili raztreseni po vseh državah. Pošiljal je tudi vse mogoče podatke in jih zbiral, da bi tako mogel še bolj koristiti in biti v oporo tistim, ki stoje v prvih vrstah krščanskega delavskega gibanja v svetu. Takšni moške so ena sama velika neizčrpna žrtev, so, kakor pravi naš pokojni J. E. Krek, »sveča, ki gori za druge, da jim kažem pot v boljše in lepše življenje«.

Danes tovariša Franca, velikega borca za pravico in svobodo, ni več. Dotrpetel je in odšel k Večnemu po svoje plačilo. V naših vrstah je nastala vrzel, zopet so se vrste borcev zmanjšale za enega, ki je bil ves in vedno v službi resnice in pravice.

Njegovo delo za zblizanje in bratstvo sodelovanje vseh, ki trpe in iščejo pravico, nam je dokaz, kako smo si vendar vsi bratje in sestre. Tovariš Franc je to poslanstvo do zadnjega diha izpolnjeval. Kljub temu, da so krog in krog divjali viharji strasti in sovražstva, je on vedno bolj poudarjal, da smo vsi, posebno delovni stanovi, ena sama velika družina.

V tem je vsa veličina njegovega dela.

Tovariš Franc, tvoja zemeljska pot je končana. Spomin na tebe pa nam bo ostal svetel in čist, tvoje delo bo nadaljevali — kajti to delo je vredno žrtev in trpljenja.

Ne razumemo

Nekatera podjetja so tako umazana, da hočejo iti pri akordnem delu celo preko minimalnih mezd. Pri obračunavanju zaslužka so se postavila na stališče, da ni za akordni zaslužek meročajna ena plačilna perioda, ampak da se mora vzeti za podlago najmanj doba enega meseca. Če bi se ugovorilo, da ne dosega plače minimalne mezde tudi na podlagi te obračunske dobe bi se moglo trditi, da ni doseglo delavstvo minimalnih mezd.

Da bi se dosegla v tem pogledu jasnost, se je obrnila Delavska zbornica za pojasnilo na bansko upravo. Ta je pa odstopila vso zadevo v rešitev ministrstvu za socialno politiko.

Ministrstvo je poslalo naslednje pojasnilo:

Minimalna mezda je določena samo za delo, ki je plačano na uro. Zaradi tega se ne more nanašati na akordno delo. Službeni dogovor o akordnem delu predstavlja popolnoma samostojen dogovor. Zaradi tega ni zamenjava minimalna mezda pri akordnem delu.

Nadrejena oblast ima le to možnost, da prepreči na podlagi uredbe o minimalnih mezdah akordno delo v podjetjih, v katerih tako delo ni neobhodno potrebno.

S tako razlago delavstvo nikakor ne more biti zadovoljno.

Uredba o minimalnih mezdah predstavlja v resnici minimum, in sicer tak minimum, s katerim ni rešeno niti najmanj vprašanje delavčeve eksistence.

Smisel in cilj take uredbe mora biti ta, da se doseže nekako izenačenje plač v podjetjih, da predvsem zabrani umazano konkurenco na račun delavskih plač. Zaradi tega določa uredba o minimalnih mezdah, izpod kakšnih mezd se ne sme delati v podjetjih, ki spadajo pod to uredbo. Če ne bi imela uredba tega cilja in smisla, bi bila sploh nepotrebna.

Način dela, ali je urno ali akordno delo, ne igra nobene vloge. Redkokdaj ni določena pri akordnem delu obračunska doba. V večini podjetij predstavlja akordno delo istotako tekoče delo kakor urno delo. Zaradi tega je tudi obračunska doba pri akordnem delu ista kakor pri urnem delu. Mezde se izplačujejo ali tedensko ali pa 14 dnevno. Preko 14 dni ne gre obračunska doba. Če je kje tak primer, je pač izjema.

Pojasnilo ministrstva za socialno politiko se sklicuje pri tem, ko hoče utemeljiti, da se minimalna mezda ne nanaša na akordno delo, da § 121. in 213. obrt. zakona. Čudno, da se je poslužilo teh dveh paragrafov. Po našem mnenju bi bilo bolj pametno in

odgovarjajoče, da bi vzel dotični referent za podlago določila zakona o zaščiti delavcev, ki določa popolnoma jasno in nedvoumno, kako se naj izračuna urna mezda, če nastopi vprašanje nadurnega plačila pri akordnem delu.

Da bi se moglo zabraniti v podjetjih akordno delo, bo mogel trditi le tisti, ki ne pozna razmer v podjetjih. Delavstvo sicer ni navdušeno za tako delo, vendar pa račun za razmerami in ga, hočeš nočeš, sprejema. Brezvestni podjetniki, in teh je žalibog več kot dovolj, bodo vpeljali v svoja podjetja akordno delo. Akordne postavke bodo znali tako skriti in komplicirati, da se delavstvo, zlasti tam, kjer ni svobodne delavske strokovne organizacije, sploh ne bo moglo spoznati. Z uredbo o minimalnih mezdah je delavstvo vsaj toliko zaščiten — poudarimo še enkrat: to je tudi edini namen uredbe —, da more tudi naknadno zahtevati minimalno mezdo. Če tega ne bi bilo, bi imeli podjetniki popolnoma svobodno pot za brezmejno izkoriščanje delavstva.

Navedeno stališče odn. pojasnilo pa prinaša nemir in nejasnost tudi v obstoječo zakonodajo samo. Banova naredba z dne 1. VIII. 1937 n. pr. določa, da ne sme biti zaslužek delavcev, ki delajo v akordu, manjši od zaslužka, ki se mora plačevati po tej naredbi. To določilo je popolnoma jasno in obligatorno, ne pa kakšna želja, kakor hoče to prikazati ministrska razlaga.

Ravno zaradi tega ne more vzeti delavstvo tega pojasnila na znanje.

Vendar nam pa pojasnilo ministrstva za socialno politiko pove veliko resnico: »Da bodo delovne razmere in plačilni pogoji kolikor mogoče urejeni le v tistih podjetjih, v katerih je delavstvo organizirano v svobodni in neodvisni delavski strokovni organizaciji.«

**Z a h t e v a j
n a š e g l a s i l o
v v s a k e m
j a v n e m l o k a l u !**

Šestindvajset milijonov dinarjev

Po listu »Delavsko zavarovanje« št. 4. ponatiskujemo:

Na seji ravnateljstva Okrožnega urada za zavarovanje delavcev so obravnavali 27. marca 1939 računski zaključek o uradovnem gospodarstvu. Računski zaključek so soglasno odobrili. Potrebno pa je, da posamezne pojave, ki jih lahko opazimo iz računskega zaključka, obrazložimo tudi v »Delavskem zavarovanju«.

Odločili smo se, da bomo najprej obravnavali vprašanje zaostankov na prispevkih, ki jih izkazuje računski zaključek z velikanskim zneskom 26 milijonov dinarjev.

Če to vsoto razčlenimo, vidimo, da je dejansko v zaostanku trimesečni predpis, je torej dosegel zaostanek višino, ki ne more ostati brez posledice za redno uradovo gospodarstvo.

Že dolgo primanjkuje uradu tekočih sredstev, že dolgo se bori urad s težavami, ki so nujne pri vsakem podjetju, ki so običajne pri vsakem obratu, ki nima zadostnega obratnega kapitala.

Če smo gori rekli, da je dejansko v zaostanku trimesečni predpis, tedaj vemo, da je izključeno plačevati sproti račune lekarnarjev, račune bolnišnic, ki jih redno mesečno predlagajo. Morda bo kdo takoj rekel: Čudno, da Okrožni urad v Ljubljani nima likvidnih sredstev. Temu moramo povedati tole: v letu 1938. je urad predpisal za vse panoge zavarovanja nekaj nad 99 milijonov dinarjev. Od tega zneska pa odpade 51 milijonov dinarjev za bolniško zavarovanje, 15 milijonov in pol za nezgodno zavarovanje, 20 milijonov in pol za starostno zavarovanje, nad 10 milijonov za borzo dela in nekaj nad 2 milijona za delavsko zbornico. Od skupnega predpisa mora urad več kot polovico takoj oddati vsem tem ustanovam, ki ne vprašajo, če urad to sproti dobi.

Bolniška panoga sama pa sproti porablja za hranarino in druge denarne dajatve dotekli denar. Položaj je celo tak, da mora urad na primer v mesecu aprilu izplačevati hranarino zavarovanim članom za katero bo prejel plačane prispevke v najugodnejšem primeru šele konec junija.

Če je dosegel zaostanek tako visoko številko, tedaj obstoja nevarnost, da

bo porasel nujno tudi odstotek neizterljivih prispevkov, da bo urad zgubil na prispevkih zato, ker ni pravočasno izterjal predpisanih prispevkov.

Tudi ta razlog govori za to, da uvede urad v izterjavi nove vire, da stopnjuje intenziteto izvršb, zaradi zavarovanja samega, zaradi finančnega ravnanja v bolniškem zavarovanju samem uporablja — dasi nerad — trde mere brezobzirnega izterjavanja zapadlih prispevkov.

Res je urad tudi doslej posvetil izterjavi vso pozornost. O tem govore najbolj naslednje številke:

V letu 1938. je razposlal urad 20.762 opominov, predlagal je 10.988 izvršb pri političnih oblastih (okrajnih načelnstvih in mestnih poglavarstvih) in 9.484 predlogov pa je bilo vloženih za izvršbe pri sodiščih. Lahko si predloži vsak to velikansko delo, posebno če še povemo, da pri teh številkah niso upoštevani dopisi, razni odgovori, razna pojasnila, urgence, ki se tičejo izključno samo izterjat. Vseh teh dopisov pa je bilo 24.262. Dospeli smo tako daleč, da danes skoraj lahko trdimo, da ravno izterjava zaostankov najbolj obremenjuje in podražuje administracijo, saj znašajo izdatki za izterjavo nad 1.200.000 dinarjev. Kdor bo ocenil gornje številke, bo morda mogel razumeti, da je urad večasih v tem pogledu na dopise glede izterjat ostal odgovora dolžan in si pri tem nakopal zamer.

Žal pa tudi vsi ti napor niso imeli zadovoljivega uspeha, zaostanek je narastel in uradu ne preostane drugega, da bo sedaj še uporabil drugod že davno uvedene načine izterjave, to je da bo zarubljene predmete redoma takoj po izvršeni rubezni lastniku odvzel in izvršil dražbo v lastnem skladišču. Ko na to opozorimo vse prizadete, bi pristavili še tole: Nihče ni vesel plačilnega naloga, ki ga dobi od okrožnega urada. Še manj je vesel izvršilnega organa, ki ga pošlje urad zaradi dolga v hišo. Toda namesto da bi uvidel, da je krivda na strani dolžnika, rajši udari po zavarovanju, češ kako brezobzirno izterjuje svoje prispevke. Kdor pa bo proučil gornje pojasnilo, kdor si bo predložil ta visok zaostanek in bo objektivno sodil, ta bo priznal, da mora urad priti do svojih prispevkov.

Kam bomo prišli?

V članku »26 milijonov dinarjev«, ki ga ponatiskujemo zgoraj, je na splošno ugotovljena škoda, ki jo ima urad in njegovi člani s tem, da delodajalci ne odračunavajo uradu predpisanih prispevkov za bolniško, nezgodno in starostno zavarovanje.

Teh prispevkov ne plačujejo samo delodajalci. Za bolniško, starostno zavarovanje in borzo dela plačujejo tudi polovico delavci, za delavsko zbornico pa celo ves prispevek. Delodajalci delavcem njihov del prispevkov pri plačah redno odtegujejo, tako da delavci niso prav nič v zaostanku na prispevkih, ki jih morajo plačevati OUZD. Iz vsega tega sledi, da delodajalci ne odračunavajo OUZD, temveč zadržujejo in uporabljajo v druge namesto celo prispevke, ki so jih delavcem dejansko že odtegnili. Teh prispevkov je nad 10 milijonov dinarjev; takšen je gotovo znesek, ki bi moral biti plačan zavarovanju.

Je pa tu zraven še drugo zelo važno vprašanje.

Za starostno in onemoglostno zava-

rovanje se priznava čas zavarovanja samo za tisti del, za katerega so prispevki v resnici vplačani. Vsem onim delavcem, za katere delodajalci niso poravnali predpisanih prispevkov uradu za starostno zavarovanje, se čas zavarovanja tudi ne bo priznal. Tako bodo znatno oškodovani pri svojih pravicah iz starostnega zavarovanja. Posebno sezonski delavci in oni z neravnimi zaslužki bodo že itak težko prišli do zavarovanja, ki bi jim kdaj posebno koristilo, ker bodo pač gotovo dalj časa brezposelni in ne bodo imeli sredstev, da bi za ta čas plačevali za zavarovanje cel prispevek, t. j. del, ki odpade na delodajalca in še svojega.

Vsekakor bo treba urediti, da te škode, ki je delavci niso zakrivali, tudi ne bodo trpeli. Potrebno bi bilo v tem pogledu že narediti red. Vsaj tisto, kar so podjetja delavcem za zavarovanje že odtegnila, je treba nakazovati OUZD. To bi bila najmanjša zahteva, ki jo stavimo v tem pogledu podjetjem, pa tudi pošteno bi tako bilo.

Preiskava bolnih delavcev

Razni predavatelji našega ljubljanskega OUZD-a so nas svoječasno poučevali, da ima vsak delavec, ki ga zdravnik spozna za sposobnega za delo in mu ne prizna več hranarine, pravico, da se proti mnenju zdravnika pritoži in zahteva preiskavo pri nadpregledu. Če je zdravnik, ki izvršuje nadpregled istega mnenja kakor krajevni zdravnik, je imel delavec, ki je mislil, da ne more delati, še pravico zahtevati preiskavo pred zdravniško komisijo.

V zadnjem času pa je prišlo kar naenkrat do sprememb v tem pogledu. OUZD je postavil več praks. Brošura »Pravice delavcev« razlaga stvar po svoje, bolni delavci pa slišijo še novejšo. Enemu zatrjujejo, da ga lahko pošlje na komisijo zdravnik, ki je

vršil nadpregled, drugemu, ki pride na komisijo pa pravijo, da ni bil pravilno poslan in da ima pravico odrediti zdravniško komisijo samo uradov šef-zdravnik.

Vse to kaže, da pri našem zavarovanju v malenkostih ni nobene ustaljenosti in da je postopanje vsako leto drugo. Vsakdo menda misli, da ima pravico spreminjati navade in razlagati zakon po svoje, vedno pa tako, da preprostem delavcu stvar nikdar ne more biti jasna.

Delavci upravičeno zahtevamo, da se postopa z nami vedno enako in da se nam daje pravica do preiskav v isti meri kot nekdanj. Čudimo se samo še, kako da se nam odvzemajo pravice prav sedaj.

Po naših krajih

Zveza stavbincev

Brdo. Volitve obratnih zaupnikov v našem podjetju so se vršile 10. maja. Volilnih upravičencev je bilo 92, ki so se vsi udeležili volitev. Ker je bila vložena ena sama lista, in sicer lista JSZ, smo dobili 4 obratne zaupnike.

Kršč. delavska mladina

Sostro. V nedeljo 18. junija blagoslovi KDM v Sostrem svoj mladinski prapor in bo združila to slavje z mladinskim taborom. Spored je zamišljen takole: ob 9 zjutraj pred tovarno papirnice Vevče sprejem tovarišev KDM in JSZ. Nato skupen odhod k farni cerkvi v Sostrem, kjer bo ob 10 dopoldne blagoslovitev prapora in sveta maša z ljudskim petjem. Po sv. maši pripenjanje spominskih trakov ki so jih darovale skupine KDM in JSZ, nakar se vrši mladinsko zborovanje, na katerem govori delavska mladina. Popoldne je na vrtu g. Prepeluha Matija v Sostrem družabna prireditev, združena z odrskimi prizori. Tovariši in tovarišice! Vsi se še prav živo spominjamo lanskim taborov, ki so jih prirejale skupine JSZ. Na teh taborih smo si utrjevali svojo stanovsko zavest za ideje dr. Janeza Ev. Kreka. Nekaj svojega pa hoče biti letošnji tabor, ki ga pripravljajo KDM v Sostrem. Dolžnost tovarišev iz vrst JSZ je, da mladini damo novega poguma in novih opor.

Zveza lesnih delavcev

Jurklošter. Občni zbor naše skupine se je vršil v nedeljo 14. maja. Udeležil se ga je tudi zastopnik centrale JSZ iz Celja. Udeležba na občnem zboru je bila kljub slabemu vremenu zelo lepa, kar je znova dokaz zanimanja za naše delo in borbe med delavstvom. V odbor skupine smo izvolili tovariše: Jančiča Konrada za predsednika, Brečka Alojzija za podpredsednika, Esiha Franca za tajnika, Kozmos Terezijo za blagajničarko in Vidmarja Frana za gospodarja. Tovariši in tovarišice, pojdimo znova pogumno in z veliko voljo na delo.

Zveza rudarjev

Trbovlje. Strokovna skupina rudarjev sklicuje članski sestanek za torek 30. t. m. ob 4 popoldne. Na sestanku bo poročal centralni tajnik tov. Jožko Rozman o delovanju JSZ. Sestanek se vrši v tajništvu Loke 253 na Vodah. Pridite prav vsi!

Hrastnik. V nedeljo 28. t. m. se vrši po rani sveti maši širša seja skupine rudarjev JSZ v dvorani »Prosvetnega doma« v Hrastniku. Pridite vsi!

Hrastnik. Zadnji številki »Delavske pravice« smo objavili razglas lokalnega načelstva II. rudarske zadrage zaradi prijave k posmrtninskemu fondu. Dodatno k temu objavljamo še sledeče pojasnilo: V posmrtninski fond se plača v vsakem primeru smrti delavca ali upokojenca, ki je član tega fonda, 5 din. Prav tako tudi v primeru, če umre žena takega člana. Posmrtnina pa se izplačuje pri rudniški blagajni. Nadalje obstoja še posmrtninski fond, ki ga je ustanovilo Društvo rudniških upokojenecv za svoje člane. Tu plačujejo samo 3 din v primeru smrti žene, katere mož plača omenjeni prispevek. Ugodnosti prvega posmrtninskega fonda — aktivnega delavstva — se morejo poslužiti torej le one žene, ki so postale vdove po letu 1952., ker so bili njih možje že člani. Člani drugega fonda »Društva upokojenecv« pa morejo postati tudi delavci, ki so bili upokojeni pred letom 1952.

Kočevje. Zopet se je za nas rudarje, kakor pred leti, začelo praznovanje delovnih dni. Komaj smo si v zadnjih dveh letih za silo opomogli, se je znova pričelo praznovanje in s tem stradanje. Že pet mesecev delamo po petnajst dni v mesecu. Vprašujemo se, kako dolgo bo še tako šlo, ne dobimo pa nobenega pravega odgovora. Kje tiči vzrok? Ali pri TPD sami ali pri državi? Vse meščansko časopisje piše, kako bodo rešili Kočevje in dvignili slovenstvo na noge. Z vseh mogočih strani nam mnogo obetajo za podvig slovenskih ljudi tu doli, ki smo vedno še odvisni, posebno v skrajni sili, le od nemškega kmeta. Kako naj tedaj stojimo na straži, ko nas pa davi nemška gospodarska moč. V tej smeri pa ni pomoči od nikoder. Gospodje, pri svojem narodno-obrambnem delu mi-

slite tudi nekoliko na to veliko slovensko vprašanje!

Rudar.

Laško. 20. maja je bila v Rečici pri Laškem blagoslovljena nova cerkev. Isti dan je bila v tej cerkvi tudi birma. Obrede je izvršil mariborski knezoškof. Cerkev bo v okrajski rečiški dolini, ki se pričinja pri kopališču v Laškem in konča pod Mrzlico. Ko greš po tej dolini, vidiš rudniško separacijo, tovarno »Zavora« in kolonijo Huda jama. Malo pod novo cerkvijo je šola. Dosedaj je bila tu le ena sama učna soba. Prav te dni pa so začeli graditi prizidek za dva razreda. V novi cerkvi v Rečici se je drugi dan po blagoslovitvi poročil naš tov. Dornik Jože z gđc. Nežiko Sergan. Želimo zakoncem obilo sreče.

Občni zbor II. skup. rud. zadrage. V nedeljo 7. t. m. se je vršil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani občni zbor II. skupine z običajnim dnevnim redom. Navzočih je bilo 69 delegatov. Občni zbor je vodil načelnik g. Pliberšek. Za rud. glavarstvo je bil navzoč g. ing. Kubijas. Po običajnem pozdravu je g. načelnik poročal, da novi rudarski zakon še ni izšel, pač pa da so izšli novi rudarski policijski predpisi, toda žal še do danes nimamo slovenskega prevoda. Poročal je tudi, da je k prvotnemu osnutku novega službenega reda TPD predložila druga skupina 24 točk s prošnjo, da se upo-

števa, toda žal so bile vse prezrte. Službeni red, ki je izšel, sicer ni najslabši, vendar je v njem precej perečih paragrafov, ki poslabšujejo delavsko razmerje. Zaradi tega so strokovne organizacije in II. skupina zopet poslale spreminevalne predloge rud. glavarstvu s prošnjo, da jih po možnosti upošteva in izda potrebna popravila. Širše poročilo načelstva druge skupine je prejel vsak delegat v obliki brošure. Vodi se tudi akcija za izenačenje prispevkov v pokojninsko blagajno bratovskih skladnic no vsej državi, kajti ti so sedaj zelo različni in je pri tem najbolj prizadeta naša ljubljanska bratovska skladnica. Omenjeni prispevki so sedaj sledeči: Beograd-Zagreb 6%, Sarajevo-Solit 10%, Ljubljana pa 14%. Sanacijski fond v Beogradu znaša okoli 25 milijonov dinarjev. Istotako bo glavna skupščina, ki se bo vršila v mesecu juniju tega leta, predlagala zahtevo članstva, da se tudi v Sloveniji začne upokojevati po § 107. pravil bratovskih skladnic, ne pa po § 119. kakor to delajo sedaj. Poročilo glede bratovske skladnice je podal podpredsednik Gl. brat. skl. delegat g. Murn Filip in omenil, da je izšel v zadnjem času tudi pravilnik za brezposelne podpore, ki pa je tudi precej poslabšan. Vsi delegati so obsojali stalno poslabševanje naših socialnih pridobitev in energično zahtevajo izboljšanje, predvsem pa enakopravnost. Po živahni debati je načelnik g. Pliberšek zaključil občni zbor s pozivom, da delegati (zaupniki) tudi v tekočem letu vsestransko energično delujejo za dobrobit in boljšo bodočnost rudarskega delavstva.

A. D.

Delo kaže človeka

Dalje pravi v istem članku:

»Da smo na pravi poti, potrjujejo ti beli krščanski socialisti sami, ko nam očitajo, da se družimo s »farji«. Zakaj potem ime »krščanski«, če pa duhovna videti ne morete?»

Končno še en odlomek iz tega članka:

»Pomilujemo še posebno tiste delavke, ki hočejo pred svetom veljati za poštena katoliška dekleta in žene, v tovarni pa jim je najprijetnejša družba med komunisti in »protifarjskimi« tipiči.»

Volitve obratnih zaupnikov v Jaršah so se vršile po rednem postopku dne 12. maja. Vložene so bile tri liste, in sicer JSZ, ZZZ in nameščenska JSZ. Rezultat volitev je sledeč: JSZ 424 in ZZZ 74 glasov. JSZ je tako dobila 7 zaupnikov in ZZZ 1 zaupnika.

Krek in naš čas

Ko občudujemo Kreka — borca za pravice slovenskih delovnih slojev, nekam po krivici pozablamo na Kreka, Slovana, čeprav je to dvoje v njem samem bilo tako tesno povezano. Kakor vsem velikim Slovonom, od Dobrovskega do Masaryka, je bilo tudi Kreku slovanstvo nekaj svetovni nazor. Vsi ti ljudje so trdno verovali v mesijansko poslanstvo slovanstva v Evropi in v svetu. Slovanstvo je najgloblje prodrlo in si osvojilo nauke sv. pisma — ljubezen, mir in poštenje, krščanstvo mu je s svojo bogato vsebino prepojilo dušo. Četudi ta ali oni posameznik v neumni ihti raztrga krstni list, mu vendarle ostane v duši pečat krščanstva neizbrisana. V primeri z ideologijami surove sile, nadčlovečanstva, roparstva z gorjačo in za zeleno mizo, je slovanstvo ideologija večnega mira, mirnega dela in bratske ljubezni. Ta ideologija je danes v odločni defenzivi, udarec sledi za udarcem. Kakor pa je za Kristusom trpljenjem in smrtjo prišlo vstajenje in za katakombami svoboda, tako bo nekoga dne vstalo tudi slovanstvo. To bo zmaga duha nad orožjem, ker koncem koncev vedno zmaga duh.

Že kot dijak in slušatelj dunajskega Augustineja, je Krek kar gori za slovanstvo. Zanimiva so njegova pisma iz te dobe, polna navdušenja in nestrpanja s citati v mnogih slovanskih jezikih. Ko se je vrnil domov in se stopnju za stopnjo dvigal v našem kulturnem življenju, je njegovo slovanstvo dobivalo svojo smer in obliko. Mlade ljudi, ki jih je zbiral krog sebe, jih navduševal za slovanstvo, da so se jeli učiti slovanskih jezikov in črpati iz neizmernih zakladov slovanskih kultur. Pisatelja Finžgarja je navdušil za roman iz zlatih dni, ko so Slovani v Zakarpatju dihalo še svobodni zrak. Ro-

man se imenuje »Pod svobodnim soncem« in je v vrstah mladih ljudi pomnil pravo revolucijo. Vsak dijak smatra za častno dolžnost, da ta roman čimprej prečita. S svojimi najožimi prijatelji in sodelavci je ustanovil klub »Zaporoško Sič«, pobratimsko družbo iskrenih ljudi, ki jih je prevečala velika ljubezen do teptanega slovanskega rodu. Kakor so se zaporoški kozaki vedno borili za veličino Rusije, tako so se ti pobratimi borili za vstajenje svojega naroda. Vse ogromno življenjsko delo Krekovo, predvsem na socialnem področju, je plod Krekovega slovanstva. Vsaka posojilnica, ki jo je ustanovil, razodeva namen ohraniti slovenskega malega človeka pred tujim kapitalom.

Morda bi bilo dobro posebej spregovoriti o Krekovem jugoslovanstvu. Ko je zavrzel vero v kralja Matjaža, je zaklical Slovincem, naj se ne ozirajo več na mrzli sever, marveč na sončni jug, kjer oranže cveto. Krek je prvi zaslutil, da je bodočnost Slovincem gotova le v močni, notranje dograjeni in duhovno utemeljeni Jugoslaviji. Ker je bil idealist in poštenjak od glave do pet, ni niti slutil o kakih centralizmihi. Če bi še živel, bi se usoda slovenskega naroda v Jugoslaviji razvijala nekoliko drugače, brez ozko-srčnosti in brez preprirov v lastnem, slovenskem taboru. Krek je bil demokrat, prežet s slovensko demokracijo, ki ne stremi za preglasovanjem svojega nasprotnika, marveč po strnitvi vsakogar, ki mu je pri srcu pozitivno delo. Ko je Krek ustanavljal »Jugoslovansko strokovno zvezo« je poln idealizma upal, da bo v njej združil vse slovensko in vse jugoslovansko delavstvo. Bil je mož širokega razgleda, ki ni izključeval nikogar.

Danes, ko z laterno v roki pri be-

Kongres Kristusa Kralja

V zadnjih dneh julija se bo vršil v Ljubljani kongres Kristusa Kralja. Za ta kongres se vršijo že velike priprave in vse kaže, da bo ta proslava na zunaj zelo veličastna in res času primerna manifestacija kralju vseh kraljev, to je Kristusu, viru neskončne ljubezni in pravice.

Čas, v katerem živimo, je kakor izsušena zemlja in današnje človeštvo kakor pred tisoč in tisočletji naravnost hrepeni po osvežujoči rosi ljubezni in pravice. Moderni mamonistični duh častihlepija in nenasitnega uživanja zemeljskih tvarnih dobrin je razklala človeštvo.

Velika nevarnost tega modernega poganškega duha je v tem, da tira človeštvo v strašno krizo, za katero je veliko vprašanje kako jo bo človeštvo preživel.

Človeška srca postajajo nemirna. Zastonj se ozirajo v daljavo po miru, redu, pravici in ljubezni oznanjajoči zarji. Namesto te odrešilne zarje gledajo v duhu na vznemirjena človeška srca, smrt in grozo.

Težko je človeku ob tem premišljevanju. Težko je tistemu, ki iz današnje duhovne razklanosti ne vidi zvezde repatice, katere še vedno kot nekaj Tri modre, vodi po nebesni obli vse narode in vsakega posameznika k borni betlehemski štalci. Tam je duhovna rešitev nas vseh, rešitev vseh narodov. V slamo položeno Deto, Kristus Kralj, je edina rešitev današnjega človeštva. Neminljivi simbol Resnice in Pravice. In v koliko se je človeštva odtrgalo od tega večnostnega kralja Pravice in Resnice, v toliko se je oddaljilo od vira prave življenjske sreče in notranjega mira. In tega zaklada neminljive sreče ne bo človeštvo prej našlo, dokler ne bo našlo ponovno nosilca te sreče, to je betlehemskega, v jasli položenega, kralja vseh kraljev.

Kristusa kralja je današnje človeštvo zamenjalo s kraljem tega sveta, z mamonom. Brezmejna želja po uživanju tuzemskih tvarnih dobrin je človeštvo, kot zlato tele, zapeljala na kri, va pota, tako da človek danes ni več človek po božji podobi, ampak le brezizrazna maska nečesa, kar bi faktično moralo biti, v resnici pa le suženj vseh človeških strasti in napak.

Prva naloga nas katoličanov je, da damo človeku ponovno tisto dostojanstvo in božjo podobo, ki mu po odrešitelju sveta, Kristusu kralju, pripada. Dvigniti ga moramo iz sedanje duhovne zablode

zopet na višino, da bo duhovno videl v Kristusu samega sebe, v svojem vsakdanjem življenju pa doživel občutek krone stvarstva. »Kristus kralj na vseh« ne sme biti samo na naših ustnicah, ampak tudi globoko v srcu vsakega posameznika, tako da bomo z vsakim našim dejanjem, in z vsako besedo, ki pa mora prihajati vsikdar res iz globine srca, manifestirali za veliko Idejo, za katero se bo tudi ta kongres vršil. Če bomo po kongresu Kristusa kralja tudi tako živeli, bo kongres v resnici prelom s preteklostjo zablode človeštva in svetla zvezda lepših dni, tistih dni, po katerih današnji človek le še z malo iskrico upanja željno kopni.

Mi v tem duhu spremljamo priprave za veliki kongres Kristusa kralja in iz vse svoje duše prosimo binkoštnega Preporoditelja, da obilo izlije svoje darove na ta silno pomembni kongres letošnjega leta. V tem duhu Kristusa kralja bomo kongres tudi spremljali in se ga po svojih skromnih močeh tako osebno kot z gorečo molitvijo tudi udeležili. Velika ideja našega gibanja se po svoji globini tako živo spaja z duhom in namenom kongresa, da smatramo sodelovanje kot važen mejnik našega dela, po katerem bomo svoje delo le še poglobili in ojačili sile, s katerimi se že nad 40 let s trudom in žrtvami borimo za zmago kraljestva Kristusa kralja. Resnice in Pravice. Žumer Srečko.

lem dnevu iščemo velikih, močnih ljudi, nam je zelo žal, da ne najdemo živih, marveč se moramo zatekati k mrtvim. Tudi ti nam mnogo povedo. Krekovo ime se pogosto imenuje z govorniških odrov, Krekovega duha pa je malo. Nam pa naj bo njegov zgled v bodrilo in v upanje, da slovanstvo dočaka lepše dni.

J. M.

Razgledi

Doba govorov je minila, tako se zdi; videti je, da prihaja doba mednarodnih zavezniških pogodb. Dva nasprotna si bloka držav v Evropi zaključujeta zbiranje držav okrog sebe. Po objavi turško-angleške in turško-francoske zavezniške pogodbe sta pripravili Nemčija in Italija podpis medsebojne zavezniške pogodbe. Blok okrog Anglije in Francije pripravlja objavo pogodbe z Rusijo. Govori evropskih državnikov, ki so bili značilni za dogodek zadnjega meseca, so postali zanimivi. Govori so stvarno povedali malo in položaja med državami niso razčistili. Ostala je ista nejasnost kot je bila poprej. Dejansko stanje mednarodnega položaja bolje označujejo dejanja, ki kažejo, da se vrši hitro delo, da bi se položaj vseh evropskih držav za primer vojne popolnoma razjasnil. Ko bo vrsta napovedanih pogodb na obeh straneh zaključena, potem imamo pričakovati odločilnejših dogodkov. Sedanje stanje, ko stoji na obeh straneh več milijonov mobiliziranih armad, ne more trajati v nedogled. Stroški, ki jih imajo države z velikim številom mobiliziranih vojakov, so ogromni in za vse države niso dolgo časa vzdržni.

V pogajanja med Anglijo in Rusijo je ta teden odločilneje posegla tudi še Francija. Doslej je glavno delo pogajanj vodila Anglija, čeprav ves čas tudi v imenu Francije. Ker so se pogajanja že močno predolgo zavlekla, hoče Francija posredovati v vmesnimi predlogi. Anglija se še vedno brani prevelikih obvez nasproti baltičskim državam, hoče se izogniti tudi očitkom osrednjih sil, da je sklenila »ideološko fronto« držav. Rusija pa čisto razumljivo hoče postaviti načelo popolne vzajemnosti, tako da bi vsak za vse primere napada zastavil vso vojaško silo v obrambo, naj se vojna začne proti enemu ali proti drugemu, na zapadu ali na vzhodu. Da bi prišlo čimprej do pogodbe, se sedaj močno prizadeva tudi Francija, ker se dobro zaveda, da bi odlašanje jasnosti moglo postati nevarno, ker bi moglo zapeljati napadalce do kake hitre odločitve.

Za sestanek Društva narodov, ki se je pričel ta teden v Ženevi, ni nikjer nobenega zanimanja. Vsem je jasno, da na zborih Društva narodov ne bo sklenjeno nič važnega. Glavno vprašanje, ki ga bodo diplomati v Ženevi poskušali na vsak način rešiti, je vprašanje pogodbe zapadnih velesej z Rusijo. To pa ne bo obravnavano na uradni sestankih Društva narodov, ki je za nekaj časa zapisano v zgodovino.

Zvezo na življenje in smrt pomeni po izjavah italijanskih in nemških časopisov vojaška zveza, ki sta jo podpisali v ponedeljek v Berlinu Italija in Nemčija. Angleški in francoski konservativci sedaj ne bodo več premišljevali, kako bi obe državi razcepili.

Zadnji opomin demokratskemu bloku, tako pravijo italijanski listi, je zadnji nedeljski govor Mussolinija. Ko je končal svoje osemdnevno potovanje po severozahodni Italiji na francoski meji, je imel v Coniu govor, kjer je rekel: Sedaj bom molčal, če bo treba, bodo govorili narodi. Opozoril je, da pomeni os Rim-Berlin zvezo 150 milijonov ljudi. »Ta blok, mogočen po številu ljudi in po svoji oborožitvi, hoče mir; ravno tako pa je pripravljen, da se upre, ako bi velike konservativne demokracije poskušale, da zaustavijo naš napredek, proti kateremu ne sme biti odpora.« Italijanski listi pristavljajo, da s pomočjo še razgovori, ako hočejo demokracije ugoditi upravičenim zahtevam totalitarnih držav.

Delavska PRAVICA
KLASILO
KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnine na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon št. 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za konzorij »Delavske pravice«. Srečko 7. smer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. z. o. s. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blejoo)

Japonska in Spanija sta na vrsti, da se priključita politiki osi Rim-Berlin. Nemški listi pišejo, da je pristop obeh držav mogoče poprej izvršiti, kot so mislili doslej. Spanija vodi tudi pogajanja za veliko posojilo z belgijskimi kapitalisti. Vendar bi to posojilo moglo dobiti samo takrat, če se ne priključi fašističnim državam.

Enotnost vse Francije je spričo težkih zahtev in nalog Francije vedno bolj vidna. Socialistični voditelj Blum je v nedeljo v svojem govoru poudaril, da je vsa Francija v obrambi svoje zemlje enotna.

Zapletljaji okrog Gdanskega so se ponovno začeli. Vršili so se napadi na poljsko carinarnico in poljske obmejne uradnike. Ubita sta bila dva Nemca. Nemci ne pišejo pomirljivo o gdanskem vprašanju. Poljski listi pišejo, da jim je popolnoma vseeno, kakšno stališče zavzema Nemčija.

Proslava španske zmage gen. Franca in zaveznikov se je končno po trikratni odložitvi vendarle izvršila. V sprejemu je korakalo nad 150.000 vojakov mnogih narodnosti. Nemški in italijanski listi napovedujejo da se bodo sedaj tuje zavezniške čete umaknile iz Spanije. Nekaj italijanskih čet je že bilo prepeljanih v napuljsko luko.

Zapiski

Pomota ali kaj? Srednješolski listič »Mi mladi borci« (ki je na splošno dobro znan po svoji naivnosti, a obenem po besnem sovraštvu do krščanskih socialistov) je v svoji zadnji številki od 19. maja 1939 priznal »Delavsko pravico«, ki je glasilo slovenskih krščanskih socialistov, za katoliško. Mi odklanjamo presojanje našega katolicizma in krščanstva od strani lističa, kakor je »Mi mladi borci«, ker smo prepričani, da more o naši »pravovernosti« presojati in razsojati le Cerkev in njeni predstavniki. Vendar pa se vprašujemo: Ali so se »Mi mladi borci« po svoji navadi znova zaleteli in storili napako, ki je pač po njihovem znamenem sovraštvu do krščanskih socialistov in »Delavske pravice«, za »pravovernost« neodpušljiv greh, ali so pa, kar pa malo verujemo, spoznali, da so nam vendar s podtikanjem marksizma in ne vemo česa drugega še delali veliko krivico.

Naša pripomba. »Slovenski delavec« prinaša v zadnji številki pod naslovom »Volitve obratnih zaupnikov prelozene« pripombo, da je »Del pravica« potegnila svoje bralce za nos, ker je napisala, da volitve obratnih zaupnikov ne bodo prelozene. Mi vemo le to, da mi nismo bili do 11. maja niti od Delavske zbornice niti od kje druge obveščeni, da se napovedane volitve obratnih zaupnikov ne bodo vršile. Mi tudi vemo, da so se dejansko volitve vršile dne 12. in 13. maja po rednem

postopku v večini podjetij, vemo pa končno tudi to, da smo šele 14. maja zjutraj brali v dnevnem časopisu, da so volitve preložene, in sicer šele po dveh dneh, v katerih so se volitve že izvršile. Da smo pa mi v »Del. pravici« napisali, da volitve ne bodo preložene, je videti iz vsega navedenega, da smo imeli prav. Če se je pa med potekom volitev položaj spremenil, tega najbrž 12. maja niti »Slovenski delavec« niti ZZZ sama ni vedela, ker je vendar poslala svoje zastopnike na posamezna volišča. Nadaljnjo našo pripombo oziroma potek pa naj pojasni g. predsednik ZZZ. Za to izpopolnitev našega poročila mu ne bomo samo mi odkritosrčno hvaležni, ampak tudi delavstvo sploh.

Zeleni g. Kralj! Vsaj slišali ste gotovo že o nekem Kralju, ki prestopa iz organizacije v organizacijo. Gospod se nahaja začasno pri Jugorasi — zelenih! Dne 20. maja 1939. je izjavil, da ne ve, kje je »Delavska pravica« našla samo 27 glasov za zelene pri volitvah zaupnikov pri Električni cestni železnici. Nek naš član mu je namreč prikazoval ves nesmisel agitacije za nedelavsko organizacijo, ki ji niti njeni lastni člani ne zaupajo. Če bi to ne bilo res, bi morala ZZZ dobiti od 100 članov tudi 100 glasov pri volitvah. Končno se je g. Kralj takole izmotal: Nasprotniki so vzeli »belo« glasovnico in so se »naši člani motili«, katere volijo! Končno mu je tudi to ovrgel, nakar se je rešil na g. Kralju pristni Ljotičev način: »Saj ti zaupniki itak ne bodo priznani, končno bo čez nekaj tednov vse urejeno, ko bodo organizacije razpuščene, le narodnim socialistom bodo pustili še malo migatila.« Ko bi g. Kralj ne bil Kralj tak kot je, bi tako ne mogel razlagati svojih fašističnih nazorov, ki so smrt za svobodno delavsko organizacijo. Vse mu delavstvu povejmo, naj se ogiba takih neznajcev. Leta 1938. jeseni je prišel v pisarno JSZ delavec z znakom JRZ posredovati v neki socialno zaščitni zadevi za svojo sestro, ki je bila nekje zaposlena kot učenka. Ob tej priliki je dotičnega delavca vprašal odbornik JSZ, če je tudi on strokovno organiziran? Odgovoril je, da je sedaj pri ZZZ. Bil je zaposlen pri stavbnem podjetju in je imel priliko izbirati med zelenimi in rdečimi. Poznal ni nobene organizacije in njihovih vrednot za delavstvo. Najmanj pa mu je bila znana JSZ. Razložili so mu, da je JSZ 45 letna delavska organizacija, ki jo je ustanovil dr. Janez. Ev. Krek. Temu razgovoru pa je slučajno prisostvoval tudi sedaj zeleni g. Kralj. Naskočil je tega poštenega delavca približno takole: »Pustite tiste falote, cigane in barabe, pa pridite k nam. Vsi so pokvarjeni od ZZZ do JRZ. Socialisti so goljufi in tatovi. Sam sem videl, kako so žrli za denar, ki so ga pobirali od delavcev za članarino.« Temu smo prisostvovali štirje. Član načelstva JSZ ni mogel več dovoliti v prostorih centrale takega govorenja in je sedaj zelenega g. Kralja v prisotnosti vseh zavrnil, naj preneha s takimi navadami, kajti tukaj je centrala JSZ in ni nihče upravičen tako blatiti druge, ker je povsod nekaj poštenih ljudi.

Spomladanski velesejem v Ljubljani

Od 3. do 12. junija bo že 45. razstavna prireditev v Ljubljani. To pomeni 19 let razstavno tehničnega dela v službi gospodarskega in kulturnega napredka našega naroda. Splošni del velesejma bo obsegal vse panoge obrtniške in industrijske proizvodnje. Pohištvo bo tvorilo posebno razstavo. Te razstave so že tako ukoreninjene, da jih pozna cela Jugoslavija. Iz vseh predelov prihajajo kupci, da tukaj na podlagi razstavljenih garnitur izbirajo in naročajo po svojem okusu in premoženjskih razmerah. Razstava avtomobilov, avtobusov in motornih koles bo tako bogata kot še nikdar doslej. Še pred leti smo bili navezani na uvoz tekstilnega blaga. Sedaj že naše tvornice krijejo vso domačo potrebo in mislijo že na izvoz. Gradnja cest je za našo državo življenjsko vprašanje. Na velesejmu bodo razstavljeni najmodernejši stroji za gradnjo cest. Zveza gospodinj v Ljubljani vzajemno z Ženskim društvom bo podala letos pregled slovenskih narodnih ženskih izdelkov, predvsem vezenin, narodnih noš in ženskih ročnih del. Ljubljanska tobačna tovarna pripravlja razstavo tobačnih izdelkov. Komite tehničnega dela v Ljubljani priredi razstavo o pasivni obrambi prebivalstva za slučaj vojne. Zanimiva bo tudi go-renjska in dolenski kmečka hiša v narodnem slogu. Vsak naj uredi svoje poslovno potovanje v Ljubljano tako, da bo to potovanje zvezel z ogledom velesejma, saj bo mogel že na velesejmu samem rešiti velik del svojih poslovnih zadev, tako nakup blaga, oddajo naročil itd. Na železnici ima vsak obiskovalec brezplačen povratek, če si pri odhodu na odhodni postaji poleg cele vozne karte nabavi še rumeno železniško izkaznico za 2 din in si pre-skrbi potrdilo o obisku velesejma, ki ga bo dobil na velesejmski blagajni. Potovanje v Ljubljano od 31. maja do 12. junija, povratek od 3. do 17. junija.

Z združništvom se bomo mogli delavci osamosvojiti. Zato pristopajmo k našim zadrugam, posebno k Prvi delavski hranilnici in Delavski tiskarni.

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

DELAVCI! Najcenejše in najhitrejše prometno sredstvo je dobro kolo znamk »Dürkopp«, »Triumph«, »Austrodamler«, »Vesta« in »Miffa«, ki jih dobite tudi na broke samo pri Cirilu Kmetiču v Dobu 110 pri Domžalah.

PRIHRANKE

vlagajo delavci v Prvo delavsko hranilnico in posojilnico v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22/I.

Ne pozabite si ogledati

vedno novodošle novosti

v modni trgovini

T. EGER

Ljubljana, Sv. Petra c. 2

Prosimo, ogledajte si izložbe

ZA POLETJE

Modne kamgarne za gospode in svilo vseh vrst v najmodernejših vzorcih in bujnih barvah
p r i p o r o č a
manufakturna trgovina

JANKO ČESNIK
LJUBLJANA, LINGARJEVA UL.

LJUBLJANSKI VELESEJEM * OD 3. do 12. JUNIJA 1939

(45. RAZSTAVNA PRIREDITEV)

600 razstavljalcev iz 12 držav. — Najraznovrstnejše blago. Posebne razstave: pohištvo, avtomobili, narodne vezene.

Polovična voznina na železnici. Pri postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.—
ŽREBANJE VSTOPNIC ZA DOBITKE V VREDNOSTI OKROG DIN 100.000.—